

На підставі отриманих дворічних результатів досліджень можна зробити висновок, що церкоспороз у посівах цукрових буряків виявляється щорічно, але поширеність і розвиток хвороби значною мірою залежать від метеорологічних умов у другій половині вегетації культури.

УДК 634.11:632.768.23Д

**О. Сергієнко, магістрант, А. А. Коршакова, студентка,
І. В. Забродіна к. с.-г. н., доцент
Харківський національний аграрний університет ім. В. В. Докучаєва**

ЗАСЕЛЕНІСТЬ ЯБЛУНЬ БУКАРКОЮ В САДУ ННВЦ «ДОСЛІДНЕ ПОЛЕ»

Яблуня є основною плодовою культурою. Вона займає понад 70 % всіх садів. Поширення яблуні пояснюється її господарсько-біологічними властивостями. Яблуня добре пристосована до різних ґрунтово-кліматичних умов, має велику кількість видів та сортів, які що дає змогу вирощувати її в найрізноманітніших умовах, характеризується довговічністю, стійкістю до несприятливих умов вирощування, високою продуктивністю дерев, цінними цілющими та дієтичними властивостями плодів.

Внаслідок тривалого вирощування плодкових дерев на одному місці в садових насадженнях створюються стабільні екологічні умови, що обумовлює порівняно постійний склад шкідливої та корисної фауни. Чисельність популяцій окремих видів садового агроценозу коливається під впливом метеорологічних, біотичних і антропогенних факторів.

Останнім часом значно погіршився фітосанітарний стан молодих насаджень плодкових культур, істотно знизилася їх врожайність унаслідок пошкодження комахами та ураження хворобами.

Значної шкоди насадженням яблуні завдають шкідливі види родини *Rhynchitidae*. Небезпечним видом, особливо у плодорозсадниках та молодих садах, є букарка (*Coenorrhinus pauxillus* Germ.), останнім часом її шкідливість у саду стає відчутною.

Дослідження проводили в саду ННВЦ «Дослідне поле» ХНАУ ім. В. В. Докучаєва (рік посадки 2008) у 2011–2013 рр.

Методика досліджень загальноприйнята. Щільність жуків букарки встановлювали шляхом струшування їх з дерев різних сортів яблуні (Гала, Джонаголд, Чемпіон, Голден Делішес, Ліберті, Ренет Симеренко, Рубін Стар). Струшування проводили у ранкові години, починаючи з фенофази розпускання бруньок і до повного цвітіння.

У 2011 р. середня щільність букарки в саду ННВЦ «Дослідне поле» ХНАУ ім. В. В. Докучаєва становила 2,9 екз./дерево. Найбільшу заселеність

букаркою зареєстровано на сорті яблуні Рубін Стар (8,7 екз./дереву), а найменшу на сорті Ренет Симиренко (1,0 екз./дереву).

У 2012 р. середня щільність букарки в саду становила 3,8 екз./дереву. При цьому найбільшу чисельність визначено на сорті Гала (6,7 екз./дереву), а найменшу на яблуні сорту Ренет Симиренко (1,2 екз./дереву).

У 2013 р. середня щільність букарки в саду сягала 9,2 екз./дереву. Найбільшу щільність букарки виявлено на сорті Голден Делішес (14,1 екз./дереву), а найменшу на сорті Рубін Стар (5,6 екз./дереву).

Дані обліків, проведених у 2011–2013 рр. свідчать, що чисельність букарки у саду ННВЦ «Дослідне поле» ХНАУ ім. В. В. Докучаєва зростає з кожним роком. Так, у 2012 р. вона збільшилась у 1,3 раза, а у 2013 р. у 3,2 раза порівняно з 2011 р.

УДК 635.655:632.6/7

С. С. Сєрова²⁵, магістрант

Харківський національний аграрний університет ім. В. В. Докучаєва

**ОСНОВНІ ШКІДНИКИ СОЇ У ТОВ «БЕТА-АГРО-ІНВЕСТ»
(ДОНЕЦЬКА ОБЛАСТЬ, ЯСИНУВАТСЬКИЙ РАЙОН)**

За посівними площами і валовими зборами зерна соя є основною зерновою бобовою культурою світу. Вирощують її понад 40 країн на загальній площі понад 50 млн га.

В Україні площа посівів сої сягає 1,072 млн га. Лісостеп Лівобережжя України має найбільш сприятливі умови для її вирощування. Проте сильні посухи та спекотна погода останніх років призвели до значного погіршення стану культури та збільшенню тиску на неї шкідників.

Метою досліджень було вивчення видового складу шкідників сої.

Дослідження проводили на полях ТОВ «Бета-Агро-інвест» Донецької області Ясинуватського району у господарстві «Донагроальянс» протягом вегетаційного періоду 2012 р.

У результаті наших досліджень встановлено, що протягом вегетації сою пошкоджували сисні шкідники: багатоїдні види цикадок (Homoptera, Cicadellidae), клоп ягідний щитник (*Dolycoris baccarum* L.), клоп гостроплечий щитник (*Carpocoris fuscispinis* Boh.), звичайний павутинний кліщ (*Tetranychus urticae* Koch.). Із листогризучих шкідників нами виявлено бавовникову совку (*Helicoverpa armigera* Hfn.) та акацієву вогнівку (*Etiella zinckenella* Tr.). Масовим видом виявилася акацієва вогнівка. Засушлива погода в серпні 2012 р. в Донецькій області сприяла її розвитку. За даними обліків (20 серпня) було

²⁵ Науковий керівник — Леженіна І. П., кандидат біологічних наук, доцент.